

Justis- og beredskapsdepartementet
Postboks 8005 Dep
0030 OSLO

Vår ref: 2016/164
Vår dato: 19.04.2016

Deres ref: 16/2057-HEG
Deres dato: 17.03.2016

Høringsuttalelse – endring i introduksjonsloven, innføring av forsøkshjemmel

Vi viser til høringsbrev og -notat av 17.03.2016 der departementet foreslår endringer i introduksjonsloven. Vox støtter forslaget om å innføre en forsøkshjemmel i introduksjonsloven, men har noen innvendinger mot eksemplene som er listet i forslaget.

Punkt 2.5 Eksempler på forsøk

I punkt 2.5 gir departementet seks eksempler på aktuelle forsøk. Vox støtter eksemplene 1, 2, 3 og 5, men ønsker å understreke at dersom det skal søkes om å gjøre avvik fra læreplanen, bør det være velbegrunnet. Dette er særlig viktig i eksempel 2. Vox støtter også eksempel 6, forutsatt at forslaget innebærer at også deltakere i introduksjonsprogram under 25 år skal kunne få full introduksjonsstønad.

Vox støtter imidlertid ikke forslaget i eksempel 4. I dette eksempelet foreslås det at kommunene har anledning til å redusere introduksjonsstønaden i visse situasjoner fra 2 G til 1,8 G inntil deltakerne har nådd et visst nivå på avsluttende prøve i norsk. Hvis deltakeren når et visst nivå på norskprøven, skal stønaden økes til 2 G for den resterende tiden deltakeren er i introduksjonsprogrammet. Departementet vurderer at en slik løsning vil være et incitament for å oppnå et visst språklig nivå raskt.

Det i hovedsak tre aspekter ved dette forslaget Vox har innvendinger mot:

- Forslaget fra departementet framstilles som et incitament for at deltakerne skal oppnå et visst språklig nivå raskt. For den enkelte deltaker vil imidlertid dette forslaget kunne oppfattes som en negativ sanksjon fordi den opprinnelige stønaden reduseres. Vox er kritiske til bruk av negative sanksjoner som motivasjon for språklæring. Sanksjoner som forsøker å tvinge innvandrere til å lære kan resultere i mindre effektiv læring og negative holdninger til integrering. Dette er i tråd med Europarådets anbefalinger.¹

Bruk av økonomisk bonus i sammenheng med språktesting har vært forsøkt i Sverige, uten ønsket effekt. Ordningen innebar at deltakere som fikk et bestemt resultat på den svenske språkprøven, kunne søke om å få en bonus på 12 000 svenske kroner. Bonusen bidro

¹ Europarådet, <http://www.coe.int/en/web/lang-migrants/guiding-principles>.

Postadresse

Postboks 236 Sentrum
0103 Oslo
Telefon 23 38 13 00

Besøksadresse

Karl Johans gate 7, Oslo
Rådhusgaten 2, Bergen

Internett: www.vox.no

E-post: postmottak@vox.no

Org.nr.: 974 788 985

Kontonr.: 8276 01 00389

Saksbehandler

Tone M. Skollingsberg Katralen
rådgiver

imidlertid i svært liten grad til at innvanderne lærte seg svensk raskere. Ordningen ble derfor avskaffet etter få år.²

- I høringsbrevet viser departementet til tilleggsnummeret til regjeringens budsjettforslag for 2016, Prop. 1 S Tillegg 1 (2015-2016), der «bestått skriftlig norskprøve på B2-nivå»³ foreslås. Vox merker seg at departementet har endret ordlyden fra «B2-nivå» til «et visst nivå» på avsluttende prøve i norsk. Slik Vox vurderer det vil det være riktig å følge Europarådets anvisninger om å ikke sette høyere språkkrav i integreringssammenheng enn nivå A1 i skrivning og lesing og nivå A2 muntlig og lytting.⁴

Selv om nivå B2 ikke er nevnt i høringsbrevet, ønsker Vox å påpeke at det vil være svært få deltakere som vil få full introduksjonsstønad før de avslutter programmet dersom nivå B2 skulle opprettholdes slik det er foreslått i Prop. 1 S Tillegg 1 (2015-2016). B2 er et svært høyt språkferdighetsnivå. På dette nivået skal personen blant annet kunne forstå hovedinnholdet i komplekse eller akademiske tekster, samt kunne skrive klare, detaljerte og argumenterende tekster om et vidt spekter av emner. Dette nivået dekker det generelle språkkravet for inntak til høyere utdanning for personer med utdanning fra utlandet. Ved forrige prøvegjennomføring var det kun 3 prosent av kandidatene til prøven som fikk B2 på delprøven i skriftlig framstilling.⁵

- Prøven i norsk er en avsluttende prøve, og de aller fleste deltakerne i introduksjonsprogrammet tar derfor norskprøven mot slutten av opplæringsløpet. At prøven skal avslutte opplæringen, er presisert blant annet i § 22 i forskrift om opplæring i norsk og samfunnskunnskap for nyankomne innvandrere: «Prøver i norsk og samfunnskunnskap skal avlegges uten ugrunnet opphold etter avsluttet opplæring og som hovedregel senest innen seks måneder». Den avsluttende prøven i norsk skal heller ikke brukes som underveisvurdering, jf. rundskriv Q20/2015 – juli 2015.⁶

Fordi prøven i hovedsak tas på slutten av introduksjonsprogrammet, vil departementets forslag i praksis føre til en reduksjon i introduksjonsstønad for de aller fleste deltakerne.

Med vennlig hilsen

Gina Lund
direktør

Tone M. Skollingsberg Katralen
rådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent og har dermed ingen signaturer

² Stockholms universitet, <http://www.andrasprak.su.se/om-oss/aktuellt/sfi-bonusen-avskaffas-1.146896>. Bonusen ble innført som en forsøksordning i 2009, før den ble gjort nasjonal i 2010. Ordningen ble vedtatt avskaffet i 2013, med virkning fra 1. juli 2014.

³ Prop. 1 S Tillegg 1 (2015-2016), punkt 2.6

⁴ *Integration tests: Helping or hindering integration?*, Council of Europe, 2013.

⁵ Henholdsvis 29 prosent fikk B2 på delprøven i leseforståelse, mens 21 prosent fikk B2 på delprøven i lytteforståelse. Se Vox sin statistikkbank: <http://status.vox.no/webview/?language=no>.

⁶ Rundskriv Q-20/2015 - andre revisjon juli 2015, rundskriv til Lov om introduksjonsordning og norskopplæring for nyankomne innvandrere (introduksjonsloven), Kapittel 4, §18.2.